
AKTUÁLNÍ NÁBOŽENSKÁ SITUACE V ČR

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Obecná ustanovení

§ 1

(1) Každý má právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru sám, nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadů. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.¹⁾

(2) Každý má právo svobodně šířit svou náboženskou víru nebo své přesvědčení být bez vyznání.

(3) Nikdo nesmí být nucen vyznávat jakoukoli náboženskou víru nebo nucen být bez vyznání.

(4) Věřícím je pro účely tohoto zákona každý, kdo vyznává náboženskou víru.

1) Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod.

§ 2

(1) Vyznávání náboženské víry nesmí být důvodem k omezení ústavou zaručených práv a svobod občanů, zejména práva na vzdělání, volbu a výkon povolání a přístup k informacím.

(2) Věřící má právo slavit svátky a obřady podle požadavků vlastní náboženské víry, v souladu s obecně závaznými právními předpisy.2)

2) Zákoník práce č. 65/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 93/1951 Sb., o státních svátcích, o dnech pracovního klidu a o památných a významných dnech, ve znění pozdějších předpisů.

§ 3

O náboženské výchově dětí do dovršení 15 let jejich věku rozhodují jejich zákonní zástupci.3)

3) Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST DRUHÁ

Církev a náboženské společnosti

§ 4

(1) Církví nebo náboženskou společností se podle tohoto zákona rozumí dobrovolné sdružení osob stejné náboženské víry v organizaci s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy a obřady.

(2) Církev a náboženské společnosti působí na území České a Slovenské Federativní Republiky na základě registrace.

(3) Církev a náboženské společnosti jsou právnickými osobami; mohou se vzájemně sdružovat. Mohou vytvářet komunity, řády, společnosti a podobná společenství.

(4) Stát uznává jako církve a náboženské společnosti pouze ty, které jsou registrovány podle tohoto zákona.

§ 5

(1) Věřící mají právo se sdružovat a tyto církve a náboženské společnosti zakládat, jakož i vstupovat do již existujících církví a náboženských společností a podílet se na jejich životě, zejména:

- a) účastnit se náboženských úkonů;
- b) účastnit se bohoslužeb nebo jiných obřadů;
- c) v náboženském duchu být vychováváni, popřípadě po splnění podmínek stanovených vnitřními předpisy církví a náboženských společností a obecně závaznými právními předpisy náboženství vyučovat;4)
- d) navazovat a udržovat náboženské styky i mezinárodně;
- e) vlastnit náboženskou literaturu v libovolném jazyce a za podmínek stanovených obecně závaznými právními předpisy ji šířit;
- f) volit si duchovní nebo řeholní stav a rozhodovat se pro život v komunitách, řádech a podobných společenstvích.

(2) Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné instituce nezávisle na státních orgánech.1)

1) Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod.

4) Zákon č. 24/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 172/1990 Sb., o vysokých školách.

§ 6

(1) Církev a náboženské společnosti mohou k plnění svého poslání zejména:

- a) svobodně určovat své náboženské učení a obřady;
- b) vydávat vnitřní předpisy, pokud nejsou v rozporu s obecně závaznými právními předpisy;
- c) poskytovat duchovní a hmotné služby;
- d) vyučovat náboženství;
- e) vyučovat a vychovávat své duchovní i laické pracovníky ve vlastních školách a jiných zařízeních i na vysokých školách bohosloveckých a bohosloveckých fakultách za podmínek stanovených obecně závaznými právními předpisy;4)
- f) organizovat bez oznámení svá shromáždění;5)
- g) vlastnit movitý i nemovitý majetek a mít jiná majetková a nehmotná práva;
- h) zřizovat a provozovat účelová zařízení;
- i) provozovat tisk, nakladatelství, vydavatelství a tiskárny;

- j) zakládat a provozovat vlastní kulturní instituce a zařízení;
- k) zřizovat a provozovat vlastní zdravotnická zařízení a zařízení sociálních služeb a účastnit se na poskytování těchto služeb i ve státních zařízeních v souladu s obecně závaznými právními předpisy;
- l) vysílat své zástupce do zahraničí a přijímat zástupce církví a náboženských společností ze zahraničí.

(2) Výkon činností uvedených v odstavci 1 nesmí být v rozporu s ústavou, nesmí ohrožovat bezpečnost občanů a veřejný pořádek, zdraví a mravnost nebo práva a svobody druhých, nezávislost a územní celistvost státu.

 4) Zákon č 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 172/1990 Sb., o vysokých školách.

5) § 4 odst. 1 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.

§ 7

(1) Osoby vykonávající duchovenskou činnost ji vykonávají z pověření církví a náboženských společností, podle jejich vnitřních předpisů a obecně závazných právních předpisů. 6)

(2) Církev a náboženské společnosti posuzují způsobilost osob k výkonu duchovenské činnosti a podle toho určují jejich zařazení.

(3) Církev a náboženské společnosti podle svých vnitřních předpisů ustanovují osoby vykonávající duchovenskou činnost a učitele náboženství do funkce, popřípadě též pro určitý územní obvod.

 6) Zákoník práce č.65/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 8

Stát uznává povinnost mlčenlivosti osob pověřených vykonávat duchovenskou činnost.

§ 9

(1) Pověřené osoby vykonávající duchovenskou činnost mají právo vstupu do veřejných zařízení sociální péče a zdravotnických zařízení a dětských domovů, dále mají právo vstupu do ubytovacích objektů vojenských útvarů, do míst, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova.

(2) Církev a náboženské společnosti dohodnou s těmito zařízeními a útvary pravidla vstupu do jejich objektů a výkonu náboženských úkonů v nich, pokud postup není upraven jinými obecně závaznými právními předpisy.

(3) V těchto zařízeních a útvarech má každý právo, zejména v případech ohrožení života a zdraví, na poskytnutí duchovní služby zpravidla duchovním podle vlastní volby. Dále má právo mít u sebe duchovní a náboženskou literaturu podle vlastní volby.

ČÁST TŘETÍ

Registrace církví a náboženských společností

§ 10

(1) Církev a náboženské společnosti registruje příslušný ústřední orgán státní správy České republiky nebo Slovenské republiky, na jejímž území církev nebo náboženská společnost hodlá vyvíjet činnost (dále jen "registrující orgán").

(2) Návrh na registraci podává nejméně tříčlenný přípravný orgán církve nebo náboženské společnosti, jehož členy musí být osoby zletilé. Návrh podepíše všichni členové přípravného orgánu a uvedou svoje jména a příjmení, rodná čísla a bydliště. Dále uvedou, kdo z členů přípravného orgánu je zmocněncem, který je oprávněn jednat jejich jménem.

§ 11

Návrh na registraci církve nebo náboženské společnosti může být podán, prokáže-li se, že se k němu hlásí nejméně tolik zletilých osob, kolik stanoví obecně závazný právní předpis České republiky a Slovenské republiky.

§ 12

Návrh na registraci obsahuje:

- a) název a sídlo církve nebo náboženské společnosti;
- b) jména, příjmení, adresy, podpisy a rodná čísla členů přípravného orgánu;
- c) základní charakteristiku zakládané církve nebo náboženské společnosti, její učení, poslání a území, na němž hodlá působit;
- d) podpisy zletilých osob hlásících se k církvi nebo náboženské společnosti ve stanoveném počtu (§ 11), s uvedením jejich jmen, příjmení, adres a rodných čísel;
- e) prohlášení, že církev nebo náboženská společnost bude plně respektovat zákony a obecně závazné právní předpisy a bude tolerantní k ostatním církvím a náboženským společnostem a osobám bez vyzvání.

§ 13

(1) K návrhu na registraci se přikládá základní dokument zakládané církve nebo náboženské společnosti (statut, řád, stanovy apod.), z kterého musí být patrné:

- a) název a sídlo ústředí církve nebo náboženské společnosti;
- b) orgány a útvary, způsob jejich ustavování a oprávnění;
- c) způsob ustanovování osob vykonávajících duchovenskou činnost a jejich odvolávání;
- d) základní články víry;
- e) zásady hospodaření, včetně způsobu určení likvidátora pro případ majetkového vypořádání při zániku církve nebo náboženské společnosti;
- f) způsob schvalování základního dokumentu a jeho změn;
- g) útvary, které mají právní subjektivitu a v jakém rozsahu a kdo je oprávněn jejich jménem jednat.

(2) Název církve nebo náboženské společnosti se musí lišit od názvu právnické osoby, která již vyvíjí činnost na území České a Slovenské Federativní Republiky.

§ 14

(1) Neobsahuje-li návrh na registraci všechny skutečnosti uvedené v § 12 a 13 zákona, registrující orgán určí lhůtu pro doplnění údajů v trvání alespoň jednoho měsíce ode dne doručení výzvy registrujícího orgánu.

(2) Výzva se doručuje do rukou zmocněnce přípravného orgánu.

(3) Nedoplní-li navrhovatel údaje ve stanovené lhůtě, registrující orgán řízení zastaví.

§ 15

Registrující orgán přezkoumá, zda založení a činnost církve nebo náboženské společnosti není v rozporu s tímto zákonem a ostatními zákony, ochranou bezpečnosti občanů a veřejného pořádku, zdravím a mravností, zásadami lidskosti a snášenlivosti, nebo zda nejsou ohrožena práva jiných právnických osob a občanů.

§ 16

(1) Jsou-li splněny podmínky uvedené v § 15 zákona, registrující orgán rozhodne o tom, že se církev nebo náboženská společnost registruje.

(2) Nejsou-li splněny tyto podmínky, registrující orgán registraci odmítne.

(3) Rozhodnutí o registraci nebo odmítnutí registrace se doručuje zmocněnci přípravného orgánu.

§ 17

Přípravný orgán může do 60 dnů ode dne doručení rozhodnutí o odmítnutí registrace podat návrh na přezkoumání rozhodnutí nejvyššímu soudu republiky. 7)

7) § 244 až 250 zákona č. 99/1963 Sb., o občanském soudním řádu, ve znění pozdějších předpisů.

§ 18

(1) Registrace je též třeba ke změnám údajů uvedených v § 12 a 13 zákona. Návrh na registraci těchto změn podává příslušný orgán církve nebo náboženské společnosti registrujícímu orgánu do 30 dnů ode dne schválení změny orgánem církve nebo náboženské společnosti.

(2) Ustanovení § 14 až 17 zákona platí pro registraci změn obdobně.

§ 19

(1) Registrující orgán vede evidenci všech právnických osob podle tohoto zákona, včetně těch, které odvozují svou právní subjektivitu od církví a náboženských společností, pokud nepodléhají jiné evidenci či registraci a upraví její podmínky.

(2) Založení církve nebo náboženské společnosti anebo její zánik registrující orgán oznámí statistickým úřadům republik.

§ 20

(1) Jedná-li církev nebo náboženská společnost v rozporu s tímto zákonem nebo podmínkami registrace, provede registrující orgán řízení o zrušení registrace.

(2) Církev nebo náboženská společnost může požádat nejvyšší soud republiky o přezkoumání rozhodnutí o zrušení registrace.

§ 21

Pro řízení podle tohoto zákona platí obecné předpisy o správním řízení, 8) pokud tento zákon nestanoví jinak.

8) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

ČÁST ČTVRTÁ

Ustanovení závěrečná

§ 22

(1) Církvě a náboženské společnosti, které ke dni účinnosti tohoto zákona vyvíjely svou činnost ze zákona nebo na základě státního souhlasu, se považují za registrované podle tohoto zákona; jejich seznam je uveden v příloze tohoto zákona, která tvoří jeho součást.

(2) Tyto církve a náboženské společnosti ve lhůtě šesti měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona sdělí registrujícímu orgánu údaje podle § 13 zákona.

§ 23

Zákony národních rad určí registrující orgány podle § 10 zákona, počet osob přihlášených k církvi nebo náboženské společnosti podle § 11 zákona a způsob oznamování vzniku a zániku církví a náboženských společností statistickým úřadům republik registrujícími orgány podle § 19 odst. 2 zákona.

§ 24

Zrušují se :

1. zákon č. 217/1949 Sb., kterým se zřizuje Státní úřad pro věci církevní;
2. vládní nařízení č. 228/1949 Sb., o působnosti a organizaci Státního úřadu pro věci církevní, ve znění pozdějších úprav.

§ 25

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1.zářím 1991.

Havel v.r.

Dubček v.r.

Čalfa v.r.

Příl.

k zákonu č. 308/1991 Sb.

Seznam církví a náboženských společností, které ze zákona nebo na základě souhlasu státu působí na území České republiky (§ 22):

1. Apoštolská církev v České republice
2. Bratrská jednota baptistů
3. Církev adventistů sedmého dne
4. Církev bratrská
5. Církev československá husitská
6. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů
7. Církev řeckokatolická
8. Církev římskokatolická
9. Českobratrská církev evangelická
10. Evangelická církev metodistická
11. Federace židovských obcí v České republice
12. Jednota bratrská
13. Křesťanské sbory
14. Náboženská společnost československých unitářů
15. Novoapoštolská církev
16. Pravoslavná církev československá
17. Slezská církev evangelická augsburského vyznání
18. Starokatolická církev v ČSFR
19. Slovenská evangelická církev augsburského vyznání v ČSFR

Seznam církví a náboženských společností, které ze zákona nebo na základě souhlasu státu působí na území Slovenské republiky (§ 22):

1. Apoštolská církev na Slovensku
2. Bratrská jednota baptistů
3. Církev adventistů sedmého dne
4. Církev bratrská na Slovensku
5. Církev československá husitská
6. Evangelická církev metodistická
7. Křesťanské sbory
8. Pravoslavná církev
9. Reformovaná křesťanská církev na Slovensku
10. Řeckokatolická církev
11. Římskokatolická církev

12. Slovenská evangelická cirkev augsburského vyznání v ČSFR
13. Ústřední svaz židovských náboženských obcí ve Slovenské republice
14. Starokatolická církev v ČSFR